

mes tarwis Jhsand tedda olli lähhatanu, nink naksi juttust ütlemä pühhas kirjast, nink sest ramatust, mes pühha Apostel Paulus Romarahwale olli kirjotanu, sedda wäljaselle tama, kuis pattane inneminne woip Jumala een õiges ja õnsas sada läbbi ussu. Kik wanna katoliko ussu sädust es häeta temma kül weel mitte ärra, enge teggi nida, kui Lutterus olli kitnu: „et wanna wäärust peap enne „innemisse sõames wäljakasitus sama, sis „weel sünnis sedda kerkust wäljakasida.“ Knöpfen tunnist nüüd awwalikkult preestrile, kuis neide oppus es sünni pühha kirjaga kokko, nink ne monako ja preestri es mõista middake se wašta kosta. Dia:lina radisaksa wallitsiwa nüüd Andreast Knöpfenit hennese eddimätses Lutterusse ristiusu oppetajas Petre kirriko mannu, nink sel 23 Oktobril 1522 üttel temma eddimäst juttust, nink saiwa sis jo mitto katoliko kirko tallitusse, wisi ja kombe Jummal orjusse man mahajättetus. Se ülle pahhasiwa preestri ni wäga ärra, et nemma aasta perrast surel redil sure wandmisssega kik Dia:linast wälja lätsiwa. Ja kui siski meie ussurahwale Dia:linan perrast weel paljo pahhandust tulli neide katoliko preestrile perrast: sis kirjut õnnis Lutterus essi Saksa:maalt katskõrda Dia:lina koddanikkile nink mannits neid kindmas jada se ussu mannu, mes nemma olliwa wastawõtnu. Temma lähhat neile ka, saksa:keli umbrepantu, sedda 127 dat laulo Lawida Lautoramatust, nink mannits neid neide kalli Lawida sõnnuga: „Kui Jhsand ei hoija lina, sis wal-

„wap waht ilma sjata,“ et nemma peasse Jhsanda abbi päle lootma. Neid Lutterusse kirju, mes õnnis mees essi omma käge kirjotanu, hoijetas nüüdki weel Dia:linan. — Kui Knöpfen ärrakoli, sis matteti tedda Dia:lina Petre kirriko sisse mahha. Sestiammast õnsast mihhest om ka se kallis laul, mes wannan lauloramatum saisap: „O Krist, ke ainus „ollet Jummal’ Poig iggawest,“ eddimält saksa:keli üllespantu, nink sai temma perrast ka ma:keli meie Tarto: ni kui Tallina:lauloramato sisse.

Kolm aastat perran sedda naksi Lutterusse ristiusu oppus ka Tarto:linan juurt wõtma, nink eddimanne mees, kes Tartun sedda oppust kolut, olli nimmega Melkior Hofmann. Temma läts ka ütškõrd essi Tartust Wittenbergi:lina, meie armsat, kallist Lutterust kaema, temma kalli mannitsusse läbbi henda kinnitama nink Lutterussele kolutama, kuis õige ristiusuga luggu olli Liwlandi: maal. Hofmann tulli kül jälle taggasi Tarto:lina, ent mõnne aja perrast läts temma wimate jälle Saksa: male nink koli sinna ärra.

Et Jummal sedda kik kül nida õnnist: sis: ki olli rahwa oppussega weel waine luggu kül, ni kui kunnake ütte wastsest ülleswoetu tõ ja tallitussega om. Mõga mõda ennege jäiwa kik ne wõlsoppusse mahha, mes innemisse olliwa ommast pääst rahwale kassus ja koormas päle pandnu. Se ilmusutawa karjuse selts sai iks wähhembas, „ka Jummal Sõnna ärra: